నానా విధ పూజా విధానము

క॥ శ్రీసంకీర్తన వేద్య! శరవిభూషా సురపతి ధ్యాన సత్ప్రభా మావ్రతవేయా 317
ల్లాస విలాస బహుదిక్పాలాసుర సంపత్ప్రదా తథా బుధ వందితా ॥1

దేవా యదువంశ రత్నమా ఇటువంటి పవిత్రమైన నిజ వర్తమానము యుంగాంచియున్న
నియోగాజేంద్రాయ గాత్రంబునకు వశంబులగు చియుత్తర సముద్రం
బు(జొచ్చిన సమస్త స్వర్గంబులును (జేయునది వేదన సృష్టి స్థితి లయంబుల
కుప్పవసరంబున శ్రీకృష్ణదేవుండు చతుర్ముఖ సముద్రవారంబుల నెచ్చటనుంచి
ప్రద్యుమ్నార్జున మయూర ధ్వజ వాంఛిత ఫలంబుల నారదాదులు కొలుచుచుండి చ
ని తత్పరమ బ్రహ్మ స్వరూపంబున నా కృష్ణ రూపంబును దానియందుండు మహత్త్వంబును
గాంచి తదుపరి వటపత్ర శాయి యనాత్రయంబై యున్న మహాద్భుతాన్వేషణ నిరీక్షించి
నరుండయ్యాడ్ నవిచ్చిటనని తనుండై వైయుండి పరగా శతపాతాళ పర్వంబు
లు నిమ్ము బాధించుటవేదాయని నసన్నిరాబారయున్న నాయు ॥2

వ॥ తనువతి చంచలంబని యుర్వి ధారలు బంధుజనంబు దారకుల్
ధనములు భోగ సంపదలు దాత్రజనంబులు పనభావము
మనని యమ్మ తృష్ణావాక్ తతి (యిదే) చుగదాయటు వంటి వాడుదే
వనమున్ కలసమ్మని, వారిమాని తిఫల్లనాయనక ॥3

వ॥ మరల సవ్వసా చియున్న నాయు ॥4

తోవార

ఎన్ని వర్షములు కడచెనె జీవితమెంత తెలుపుమన(గాను
సన్నుతోలుండగుబకదాల్చి(డు సవ్వసా చి కీర్తనేను ॥5

సీ॥ ప్రళయ వారిధియందు వటపత్రశాయిని(నే) దయ(జెందిన వృకండు తనయుండు(
బ్రతియుగంబున వారిభక్తాస్తికి పారి) మహిమ(దెల్పు డుదేవమానికంటె
రయుగమున రాక్షరావణుండి పోవ(గ(యూ)వ, మాని వర్ధిల్ల రామునికంటె
మునుత్రివిక్రమునకు మము మ్రొక్కు వలగాని, వాసి(గాంచిన జాంబవంతుకంటె(
బెద్దవాడనే యూహించివాడ్నవే। తారకములను (బెక్కుతడవలేను
గాంచినాడన స్నగాధవిస్మయ వార్ధి(దేలియన్నా విధ రవరులు ॥6

వ॥ తతము పరిబన దాల్చిన మునింద్రుండు ఫల్గునాదుల (గూర్చుండ(బెట్టి త్రి
కృష్ణ నిసుసాంఘ్రిని మస్కరింబు(గావించి తదీయ పవిత్రవంత
బులగు నన్నలన దివ్యకానియున్న నాయు ॥7

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

318

మధ్యమావతిరాగము. ఆదితాళము

కంటివి సంతానగర్భాష్ట్రానిష్పుటు (గ గంటిగ తొంటిపు
ణ్యములు వంటునదకమిన్నంటి వెలయువా) ల్లంటుల (బురుషుల) వెంటునం
టి ప్రోచె దూతారవనిని) బంటునై తి(దెలుగంటుల వేల్పుగకంటిగ బెదరక చె
దరక రెంతో కోలము వార్చిదంయకములమును (బదిలపరచినే) వెద
కికానే నైతిదయాష్టినిపదయుగళము న్చిడి దే ~~...~~ దార
కుటును (గ గంటిగ దేవతలకు సుభరష్యువిరు(డు సకృమావరునకు
రామపత్నిజానకి) పావనిజోబావశ్యవిభ నిరధ ధ) రావరునకు(
గనిపించినగతి నా) కివేళ కుసాక్షాత్కరించితివి) దేవదేవేవం
కటాఖ్యవరదా కంటిగ౮

సీ॥ పారిజీవులను (దోలుబామ్మల (జేసిన) వాడించుచాతుర్యమంభనుతింప(
చావక శరవిప్రుచులచే లోకంబు) వెలయుంచునే నేర్పు వినుతి(జేయ(
గూటిచేర్పు దారిబధనిటిచేత (బిబాస) వాపెడునీ ప్రభావంబు (బొగడ(
బూబోం కన్నిర్మించి పురుషుల సృష్టించి) జత(గూర్చునట్టి నేర్తె(రి లియ
దేవ ధారిలోన దేవాని బుట్టించి। వృద్ధి సేయు నీ ప్రసిద్ధమహిమ
సన్నుతింపనెట్లె సామర్థ్యమనకైన గవశముగా మన్మహపసుదేవ గ౯

తే॥ గసంగమునెకయిచ్చుటన్ జప్రము తావకపాదయుగ్మము
పొంగిన భక్తిచేత (దల) పోయుచునాంటురనా సుఖించునా
చెంగటికాల తెచ్చితివి) చెచ్చెరనీ విషయానురాగమా
రంగతులక్ష నరాధములు) రాత్మసనాశన పద్మలోచనా ౧౦

ఇవ్విధంబున (బల్కుచున్న సంయమిప్రభావంబును (దదియ సన్నుతిక ర్షుండ
గు కృష్ణపరాత్పరంబున విని ఫల్గునాదుల త్యంతాశ్చర్యంబునొందిమర్చు
చిత్ర
ష్ఠపుత్రిక లట్లనిచ్చేష్ట తుల్తైయుండిరయ్యవసరంబున వారితో బర్హి ధర్మజుం
డిట్లనియె ౧౧

సావేరిరాగము.

తెలిసెనటయ్యా గర్వపుష్టని మా పామమును తెలిసెగకలు
పాత్మలు కృష్ణప్రభావమును (దెలియ నేరరని తాన్నిధర్మజుని) కొలువుకూ
టమున గంగాపుత్రు(డు) పలికిన వాక్యంబులు దృష్టయమనిగ తెలిగమును

నానావిధోపచారసేవనము

జమాత్రుఁడగు కృష్ణుని నెవిటు, జనక ముఖ్య బంధువెలనిము
నిజమ్ములనఁ గాంచిన యాతనిఁ గాలవని వాగ్ననుర్చుండను
సలోకంబుని, మనసు పొంగారఁ దర్శించిన, మనుసిపేంకటాయజి
వరదుఁ డిలమూగ తెలిగ ॥12

తేగనూంబులఁ బరవిధవ్యాఘ్రోలగుల కనన్న, మల్లిశ్రీ కృష్ణదేవ మాంపో
త్ర్యమిలను, సరిపడ దుష్టజనులకో సరసులార గని యెల లోకంబులం
దివిశిష్టవంబు ॥13

తావోర

అంతలోన భూదేవాళ్ళనిఁ గాంగిటు, పది పూమూరా సురక్రైరి
సంతోషంబుప్పతిల్లఁ బలికెను, సరసవాక్యములఁ జేరి ॥14

వగ ముఖ్యంబై తీర్థంబులకుఁ దీర్థత్వంబొసంగు పాదంబులుగల మా సన్నిధికి
యప్పుడ్పు పాదములఁ బుణ్యతులంజేయఁ దొడిత్తెచ్చితిం గాని యన్నంబు గా వదియట్లు
లుండనిచ్చి పవిత్రశుద్ధ పూజ్య మనాటిని మారువాస్త్రపరంబునకు విచ్చేయవల
యు మిాదర్శనమునె ~~[illegible]~~ పర్ణసంపనుండు వెప్పంగునవిలాజనులు
కృతార్థులగుదురనిన నన్నునందుండు పురుషోత్తముఁడు కల్లంఘింపరాని మా
దివ్యశాసనంబు శిరసావహించి మనోవేగంబున హస్తినావతికి వచ్చి భవత్పాదప
సుఖంబనుభవింతును లోపల మా సంచారంబు పుత్రాగ్రణోంద నివచించినఁ
గృష్ణుండచ్చోటుఁ బయలుదేఱి యాగాధ్యంబునగ్గెనాని ఫల్గునాదులఁ గూడి మ
రల సమూలశరంబున నువచ్చి యచ్చట గలవారికి బాదాల్కనవైత్తాంతంబె
టింగించి విజయాదుల వెడ్డ నిక్కరిపురంబునకరిగి యుధిష్ఠిరుండును
మన్వలత్త్రాంతంబెటింగించి సుఖంబుండెను పిమ్మట నర్జునుండు సేన
సమేతుండై మఖాశ్వంబు వెంటఁ జనుచుండ నతుంరంగంబు సంధుదేశం
బుఁజేరిన నచ్చట సైంధవుల సవనాశ్వంబును బంధించి తాస్నింటి వైరం
బుఁదలంచి సవ్యసాచి నెదిరించి యుద్ధనిరి ॥15

భారత యుద్ధమందు నర, పాలురనేకులు బాలుచుండవే
సారకసైంధవుఁడును నిమి, శౌర్యముఁ జూపితి వంతఁ బోక మా
బారికి నగ్గమైతి వికఁ, బ్రాణముల్ లుండవు బాలకించు మదో
సాహరము తోప బాణములు, చేయ్యనెనెసి రసైనికోత్తములో ॥16

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము.

వ॥ వారిపైఁ గవియుచున్న వృషకేతుని దృశించి బభ్రువాహ
నప్రమత్తమ్మున నిట్లనిరి ॥17

సీ॥ చక్రవర్తిపదంబు సాధించి పిమ్మటఁ బుత్ర తుపని కేఁ బాల్పడిన భంగి
సభలలోఁ బండితచ్ఛటా తత్త్వ తరువాతఁ జదువుల బడికి నాసపడినట్లు
లమరావరా ఫలంబును భవించిన మోఁద క్షీరాంబులు ప్రాపఁ గోరిన గతి
ప్రాప్తాది ఫలములు మెచ్చె రాళురు, లాటువృత్తినగఁ బాల్పడిన రీతి
ధరులను మారవరుల శోధించి చంపి, పెక్కు రణజయస్తంబులఁ బేరుఁ గాంచి
నీచమును సింధుసేనపై నేపు వావె, వలదు మానికి మ్మె పోరికి చెలవనంగ ॥18

వ॥ గాండీవి వారలకిట్లనియె ॥19

వలదు మీరెరిగియు సైన్యములఁ జంపఁగ వలదు ॥ యులా
తిఁగలసూరుల సమస్తవధించితి, మప్పుడప్పుడు జలుపట్టుండఁ గస్తూరి వచనం
బులధరాధిపతులనుఁ దెరిచి, తాలఁచియాశ్వముసుఁ దెమ్మని, పలికెధక్క
సుతుండవాప్పనగు వలదు ॥ నింగిమిట్టిన రవముతో రణరంగమునకరుదెంచిన
ట్టి తురంగములఁ దెగఁ ద్రుంచి మదమాతంగముల ఖండించి భూరి శతాంగము
లఁ బగిలించి ఘోర భటాంగములఁ జక్కిపించి వేంకటు, డింగరు నిరక్షించుచు
దత్తురంగు కృపచేఁ దెత్తుమ మాపాలింగ సున్న [illegible]
నాప్రతాపంబునుగ వలదు ॥20

వ॥ అని వారలయాటోపంబు డిపి సింధుచమూ సమూహంబులఁ గని నా
రాయణాస్త్రమిట్లనియె ॥21

సీ॥ గాండీవ వర్తంబుఁ గడతేర్పుటకెగాని, చివ్వలోనిలిచి భాసిల్లరాదు
నాకవదానలకు క్షతిఁ గూర్చుటకె గాని, లెలఁ బౌరుషము సెల్లింపరాదు
మద్బాణముల త్రుప్పు మాన్పుటంతియె గాని, వెరలి ప్రాణము లుదక్కింపరాదు
త్రాతిమ తరణాఘ వహుకాంచుటకెగాని, మాటిరొప్పు లెత్తైనఁ బాటరాదు
మానఁగాపున నీ [illegible] వాయమేధవాజి। మానునర్పించి యిం క్షమ మరలఁ బో
యు। దారపుత్రుల బంధుమిత్రములఁ జూచు। కానుదనుమఁ బెల్లు సైంధవ కోటు
లవిరి ॥21

ఉ॥ పామరుఁడా సుయోధనుని, పాలిటఁ జేరి జయద్రథుండు తా
నేమరియుండ మాయగవియించి వధించితివంత మాత్రనే
నామహాని యశూరుఁడనటంచుఁ దలంచితి చాలు చాలు మే
మాటమొనలేమి చెప్పెనిపు, [illegible] దక్కు గనె యనఁ గ్రిడి నవ్వుచుం ॥22

దమువెంబడి సలసు నింపి
ఈగ పిడుగుల నేకల్పడి నట్లుగాండీవ) జ్యానినాదము చెవి సలసు నింపి
పవాస్త్ర పసవ్య కరముల (దగిల్చి నమేటి) దావల వాస్త్రములు ద్రోద్దఁ(జొనిపి
యసుమయ యజ్ఞిన ధరతి నదమంచు మనియు మేని) నరత్తి రథము ఘంటలిసి
విలుకారంద్రు నింగి పెవేలు పులే వెఱగంది) చూచు నట్లు లక్ష్యసుక్షి సేలు పి
శే(గి చతురంగ సేనల నాగిపెసత్) ధింపుచుండంగ దిక్కుర దరిగె జగతి
ధరవాలెల్లను వదన సంధ్రంబులు దనె నీమి చెప్పు కురుడి సంగ్రామ మహిమ
మ 23

~~[illegible]~~ మానిసవృత్తము

చచ్చిన సేనల చందము (గన్గొని చావ (గసుక్క చేమూ చయుమురే
విచ్చుల విడి సరవింబరుగ త్తెఁ(గ) వెసఘనినె చ్చెటిరాంచి కృపక
జెచ్చెర జేరి విశేషము దేర్చ(గ() జరితదయబలంబులు బలే
మచ్చికతోడ నమ స్తుతులెన్నియు) మాఱులా నర్చురిత్రే డికారిక 2 24

శంకరాభరణము, బాల్యతారకము

నికు వందనంబులయ్యా గని కృష్ణరంద్రు తనయ వేగని కుగ సార
ల్యంబుగనే బల్లనా మర్ధనము లిట్టి వసుచు) వారానశక్యంబుగా దునా
కార స్పృమితినైన గనికుగ దయగలవాం(డ వగుటసెం) తసెప్పుమన్నాం
చిత్రాణ) భయమును(దొలఁగించినావు) వాయమి దాళ్ (వా పు
మిఁ(రగనికుగ వేంకటాబ్దవరము(ల్లన) పంతేరు వానాఘునిపద
పంక జములకాలిచి మావార్ప్రభావంబుకే డసినావు గనికుగ 25

ఇట్లు వలుకుచున్న సమయంబున దుస్సల నిజ పౌత్రుండగు సుమిత్రునిఁ దోసు
కొనివచ్చి గాండీవ ముండఱని లిపిఘోరంబు గాదుఃఖింపుచుండ నమ్మావ
పురుషుండా మెంగని నిదుఃఖంబునకుఁ గారణంబేమనిన నచ్చెడియున్న
సి.యె 2 26
ళగమును దుర్యోధనుఁ (డొనరిం) చిన దుష్కృత్యంబు వలనఁ జెడె సైంధవుఁడే ల్లె సు
విధవనైతి నిప్పుడ, తనుదుఃఖముగల్గె (గ దప్రతాపనిధానా గ 27
మగ అదియొమన్న వచింతునూ నా నుమనో) వశ్యంబుతో నిపుణం
గదియుంగా విని సైంధవాత్మజుఁడు) కేకలవై చుచుండగా లెనే
జితితత్వ తుఁడు వచ్చినాఁడు దయతో నిషేంపవే యంచుఁద

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

322 త్రిదశపర్వంబులకైన నర్జునునితో బాలుండు పల్కెన్ వెసన్ ॥28

తేటగీ॥

తాతనుం గూల్చినావు మున్ను మా తండ్రి సహా మరి చంపించెన్
తాత యాశ్వనసుం జంపకు మని వంది వచ మూలెన్నికా వించెన్
ఆ మాటలు విని సర్పాంచిత హృదయంబున బభ్రువాహు శోకించెన్
ప్రేమమీఱ బాలుని జేరదీసి పక్క గతుల లాలించెన్ 29

వ॥ అట్లు లాలించి మఱి యుధిష్ఠిరుని యిట్లనియె ॥ 30

క॥ క్షత్రియ ధర్మముగాని మునుపు జంపితి తాపంబు వినుమన్నెడు రవంద
తృప్తుండు నిదు తండ్రి చన్నపోయిన ధర్మమే కారణంబుగాం
జాత్రము దయదోషమె యక్క పట్టున గాని గరాంధ లైనని
ధాత్రిని రాజజన్మ మఘ్యదంబని యెంచెదన న్నాభంగులన్ ॥31

సీ॥ బ్రహ్మాండయోన్ని కృష్ణ బ్రహ్మాండవాటవిలో జంతుకోటుల బట్టి చంపినాడ
గాని నభిషష్టాది గౌరవనియులు ప్రాణంబుల నిలోన బాపినాడ
బంధుభావము లేక బారి వర్గంబైన తండ్రుల నెల్ల జక్కాడినాడ
వివిధాంగనా వలి విధవల గావించి మించి మా బొజ్జన ద్రవ్వించినాడ
నిన్నటి కారణంబున నెత్తి నట్టి రాజజనానుకు ఘాత్రార్థంబునాడ
తండ్రి నీ వెలవెల బాటు తీర్చిన తాపమొదవించె నాదు హృదయము
నందు ॥32

వ॥ అని బభ్రువాహనుండు వచనంబులచే మూర్ఛ వొందియు ॥33

సీ॥ దాడిమీ ఖర్జూర ద్రాక్షాది ఫలములు ఘనసితా యుతల ద్దుకంబులొసగి
చాంపేయ పున్నాగ జాతీ పాటలముల్ల కాదిలతాంతమాల్యంబులొసగి
కరుద పచ్చలు పిల్లి కస్తూరి తనంబులు మగ పూలు మొదలైన ముద్దులొసంగి
భవ్య జాంబూనదాభరణసంఘంబులు వెలజెప్పరాని దువ్వలువలొసగి
గంధసారసితాభ్ర సాంద్రములొసగి పరమ పవిత్ర ధర్మమూలాసంగి బాలుకుని బ్రేమ
మోదమొందించి మున్నలా కదము [illegible] ప నిచియుచ్చ్చేటు వాసి యుష్ణల
సుండు ॥34

తేటగీ॥

పోవుచునుండగ నా యమునిరాజ పురములో బ్రవేశించెన్
కావరమున బార్థుని ధర్మపుత్రుడు సంతర్పణము చెందించెన్ ॥35

నానా విధోపాసనము
వ॥ అట్లు జరాసంధ పౌత్రుండగు చిత్రవర్మ్యుండు మహాశ్వంబును 323
బంధించి నరునితోడ మెరంబానర్వ (వెలంచి యున్నంతనత నిమంత్రియగు సుబుద్ధి
యిట్లనియె ౹ 36

శ్రీరాగము. ఆదితాళము.

చాలు సంయోగ్గ నినసో వంసము బుట్టి గా చాలు దూలంబు
లగాతికి (దూలుయుం డ్రు దూవి పెంజనాపన మునృగత్రి ఫాలాక్ష
నినెచ్చిన కిరటితో, నాలంబానరింప (దలచినా షరణ చాలు తగదు
కొండతో ఢీకొని మూర్ఖమ్ము పగిలిచెచ్చిన ట్లున పృత్తవియక్రి పగ (గొం
టివివేంకటూల్ల వెరదు దగు సకధరు సఖునితోనక్కటూ౹ చాలు 37

వ॥ అనిన (జిత్రవర్మ్యుండిట్లనియె ౹ 38
చ॥ ఇల (గల రాజసంఘముల నెల్లవధించి నిలింపకోటితోఁ
గలహము సల్పి పేర్పడిన గండరగండని మత్పితామహుం
బిలిచి వధించినట్టి యల్పభీముని తమ్ముడు నర్జునాచి నా
వెలవున కెట్టు రావిడుత్తు నియన (గావని మంత్రి యిట్లనున్ ౹ 39
సీ॥ కలహంబునందంగ వెలువెల్లు మెచ్చించి పాశుపతాస్త్రంబు (బడసినాడు
నరశరీరంబుతో సురసంఘనాథార్ధ సింహాసనము నవసించినాడు
దిక్పాలకుల చెంత దిక్పాలమునిచ్చి దివ్యాస్త్రములను సాధించినాడు
బ్రహ్మాండములనెల్ల (బాలింపుచున్నట్టి శ్రీకృష్ణు సఖ్యమార్జించినాడు
దండి మగలతోడ (దనర (దా(కినవారి వారిద్రుంచి రాజ్యమేలినా
డు ౹ సవ్యసాచియట్టి సామర్థ్యశాలిని ౹ దించుటెల్ల (జావ వేసంచినా
డ॥ 40
సీ॥ అమరవనితల (బోలె (గామరాని మా((గొల్పు మించుబోడులతో రమించు చుటుడిగి ౹
సద్గురుష లపుష్పసహితమై తనరారు నారామములలో విహారమేని
ఘనసారకస్తూరి గంధసారాదిస్రుమేతమై వెలయుమై పూతమాని
సామంతరాజులుత్సవంబుతో నిచ్చు కానుకల ముత్యాలు గాకు సేసె
రాజభోగంబులందు విరాగమూని ౹ యించుక ఫలంబు వేని జయిచ్చు
కలిగి ౹ నవుప్రాణంబు లిపుడుగాం డివబాణ ౹ హా ఆకర్షింపనటికి చే
లనగుచు ౹ 41

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము.

324 క॥ నారాయణాంశుఁ డు ధరణీభార ము తొలఁగింపఁ బుట్టెఁ బార్థ
యుతముగా । వారిద్దఱిలో నాకృష్ణునిఁ । జేరి జయింపంగ వశమె శివున
కునైన ॥42

వ॥ అనినను బుద్ధికిఁ జిత్రవర్మం డిట్లనియె ॥43

ఖరహరప్రియ. రూపక తాళము

వినుమయ్య సుబుద్ధి నా ॥ విన్నపంబు మన్ననతో ॥ వినుము ॥ జని
యించినవారెల్లను జనిపోయిరె కొన్నాళ్ళు, మనియుండెడి రాజులైన మునుపై
నను ధనికులైన ॥ వినుము ॥ యీవేళఁ గలట్టివాఁడు జీవింపడు ఎప్పుడెప్పు
జీవించినవాఁడుండునె, యీ వలధరలోని దిశాభావిచెల్లనునా
నావిధదేశంబులందు జీవితాశఁ దొలంగినరుతో వైరము సాధించెదు
వారిని వేంకటాఖ్య వరదుండైనను విడువను ॥ వినుము ॥ 44

సీ॥ బంగారు వర్షమొ వెయిగాఁ గురియించి ధాత్రినేలినయట్టి వెట్టిరాజు
షోడశి షష్టిసహస్రపుత్రకులు లవ[illegible] బ్రహ్మశస్త్రఁ డెవలసిన సగర నృపతి
రెండవరామావతారుఁడై సప్తద్వీపములను బాలించిన నలవిభుండు
స్వర్గానకునదిని ధరకు దించి పెద్దలఁ జేరిపోయిన యట్టి భగీరథుండు
వేయిచేతులు గలిగి దివిజులనైన । మర్దనంబొందిన కార్తవీర్యార్జునుండు
బ్రతికిరే శాశ్వతము గనిపెట్టినను । మనము భయమేటికిందనె
టికి మంత్రివర్య ॥ 44

వ॥ అనిన సచివుం డిట్లనియె ॥45

ఆ॥ మేము నిల్వకుంట నెఱుంగుదుమైన । దాని దెలిసి చూచిపైన చేవ
పొందు నట్టి భూరి పుణ్యపథంబెరుంగు ॥ తెలుపవైతి నాకు ధరవర్య

~~[illegible]~~ 45

తోవార

అర్థకామధర్మములు రోసి దేహము విడిచిన మనుష్యుండు
సార్థకముగ మోక్షము సాధించిన, సౌఖ్యమే పుడు సెదకుండు
అనిలోఁ బోట్ల నరక వర్ణ్యు బాయని చో స్వర్గము కలుగున్
జవనాయక నరకము నను, సౌఖ్యము కలవేడెంబొలఁగుర్ 46

వ॥ అది యెట్లుండెఁగా 246

సీ॥ సీతామహాదేవికై తనప్రాణములు మాయించుకొనిన జటాయువే దా
నిర్జరుల యాచింప నిజశల్యమొసఁగి(ప్రు) తతిఁగాంచెయా దధీచి వాఁడా
[illegible]
తన దేహము పిత్తంతయును నకు నాసంగి(యె) శస్త్ర(గాంచిన శిబిచక్రవర్తి(డె వాఁడా
పరసు రాంబునకునై ప్రాణంబొసఁగి కీర్తి గనిన చేమునా తవాంశమునుడె వాఁడా
కవచకుండలములు విధమునొసఁగి పేరుగాంచిన సూతతనయు మారుఁడా వా
దాపదుల నేపుడ దుగాండ్లవి(గవిసి| తనకెవ్వఁడును దైవసమానమగాని 247
ఆ॥ సరసిజాక్షు ప్రాణసఖుఁడు మహాత్ముఁడే| సవ్యసాచి యట్టిసాధుజనుని
పాదములను నే ప్రాపించినట్లైన| విష్ణు నరుడనాండ వెలయుటకుదె 248
క॥ మారి కమలదయవారికి| బురుషోత్తమ తుష్టయంబు(బొందసులభమై
పరమంగా వునదవ| తెరువ వక్రింపుమయ్య తిరుపదుసుమములు 249
వ॥ ఇట్లు వచింపుచున్న సుబుద్ధి వాక్యంబుల చేఁ గలంగ[illegible]రియ తనింగాని
ంపూండియు ధర్మాశ్వంబు నలంకరించుకొని బహువిధ సువర్ణంబరాభరణా
ములంకైకొని క్రీడికి సమర్పించిన నారక్రమంబుఁ మవ్వోంగి యతని నాశీ
ర్వదించి ముందు మదనంబుల పుత్రునంబున నుండి బయలు దేఱి మాసినపుర
సామీప్యంబున నుండు పట్టణంబులఁ జరింపుచుండ నంత నక్కడఁ గజపు
రంబు నందు కృష్ణాటిసు రోసదయ[illegible]లంబున (కే) ఘంఘుడు సవన
దీక్షితంబున కరిగి ధర్మజుని తోనిట్లనియె 250
చ॥ కదచిన రేయి ఫల్గునుఁ డొకానొక పత్రిక(బంచినాఁడు నా
కడ కది యెట్లులన్నవిను, కష్టములెల్లఁ దొలంచి వాజితో
గడు వడిలంగకుండ వడి, గానరుదెంచుచున్నవాఁడనా
కొడుకగు బభ్రువాహనుఁడు, కొమలు లిక్క యనేక రాజులున్. 51
చ॥ వచ్చెదరందు ముందు మన వారలముఖ్యరి సత్కరించి యా
వచ్చిన రాజవర్గులనవశ్య ముపూజలాసర్పదంచు.వి
వచ్చుఁడు వ్రాసినాఁడనిన, వారిజనాభునిఁ గాంచి ధర్మరా
జచ్చుపడంగ నిట్లనియె నంబుదసన్నిభ నిస్వనంబు తోడ 52
[illegible]

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

తోవెర

రాజసూయయాగంబునా హారతరంబుగలనాడు
వాజిమేధయాగంబానర్వ(గావక్షనితల(చిననేడు
కవ్వడి నాకొఱకై పొందినట్టి కష్టములను మిత్రవేదు
యుద్ధమున ననుబ్రోవ వింపనవసరమెచటు(గలదో కనరాదు 53

తే॥ చెప్పదగునె నినాకువచింపుమనగ। వాసుదేవుండు వేడ్క(గవ్వడికినవ
య। వములు నామత్రయానుసారమున నుందు। గాని చిఱుదాడెలెక్కకై
కానిపెంపుగ॥ 54

క॥ అక్కతమునగాండీవధరుడు। చిక్కదు కష్టంబులొందెనటులైనన తం।
డుక్కెసెడనతనకిరితి। దిక్కులనిండించె(గాదె దినశరకాన్య॥ 55

వ॥ అప్పలుకులాకర్ణించి యాజ్ఞసేని తనమనసినవలక్ష్యరాంబులుగలవనివ
చించినందులకు(గన్నులెఱ్ఱ(బాఱంగా పెంచి మధువైరినీక్షించిననా
లోకనాయకుండు భక్తవత్సలుండగావున నదిపాతివ్రత్యప్రకర్ష
చే(గలిగిన ప్రణయకోపంబని ద్రౌపదిని మన్నించె నంతటనక్కడనుం
డు సర్వజనంబులు సవ్యసాచి దర్శనార్థులై మేఘజలంబులకొఱకు
చూచుచూ చాతకంబుల భంగి నువ్విళ్లూరుచుండిరయ్యవసరంబు
ననాక్కడారుండరుదెంచి నమస్కరించి ధర్మరాజుతో నిట్లనియె 56

కాంభోజిరాగము. రూపకతాళము

భైరవపొంతకులవర్ణా॥ కమనీయ సుగుణ రఘురామ॥ గకైశర॥ నారాయణా
సఖు(డంప(గ నేరాజ్యమునకు వచ్చితి(, జూడు(డనె(బెప్పుసమా(,చారంబానా
ర్జిప్రముగ కైశర ప్రేడి, పగవారల(ముష్టిమాడి యాగవాజితో(బాఁడి) దప్పకతమునా
వి[illegible]డేకనువెంకటాఖ్య(బోడి), మని(బ్రోచెడు మారివేడి) బలువేడుకతోపాడి)
గల్గినరాజులగూడి వచ్చితిమనుండను గైశర॥ 57

తోవెర

ఇటులనవిని ధర్మరాజు చారుసేనా స్నేహబవమమతులిచ్చెఁ
బటుశతాంగమున నిజజనులతో భ్రూవావాసు(డువచ్చెఁ
వచ్చి సహోదరుడైన ధర్మజుని వారిజనాభుని(గాంచెఁ
మెచ్చిన భక్తిఁ తదీయపాదములకె అనిచాలవినుతించెఁ 58

వ॥ ఇట్లు నుతించి తెచ్చిన దానవుల సమర్పించి బ్రహ్మ వాసమునందు
కృష్ణ ధర్మజాను మతించె సుఖాసీను డయ్యె ననంతరంబున ॥ 59

సీ॥ గాఢ భక్తి విలంఘ గాంధార పాండవ తాపరసంబుల ముంచి బ్రహ్మ వాసమున
మారి మిలిలసిల్లఁ గుంతి పుత్రిని యాది యను మిత్రులను రక్షించె
తమ మతిని తాంబూలి పదపద్మములను సాష్టాంగ నమస్కారము చేసి ఆచరించి
చెల్లెలా రమ్మని చేరఁ బిలిచి సుభద్రను పుణ్యవాసంబు చేసి పంచి
విశద వాక్యముల సుత్రారాజుల మడిగి। తత్పుత్ర వారు పరికింపఁ బారసించి।
రమ తుంగాని మధువ వెల్లి తరియు మంది। రమున నిలిచి రుక్మిణి చిత్ర యంగమును,

సు॥ 60

సీ॥ స్నపుల రమారు పచ్చ్రాట చేసి పాదపీఠ మందుంచి నమోతి గాంధారులనిరి
తోఁ బుట్టుల రమా తోసిల్లి మానాడు సమతూ దనను చుంబించి పాంగి
పక్షయుల్ల రమా యాగమనంబు పులకించి నంచు సుభద్ర చేయ మాతృ
విమల పుష్పాలలా మముల రసం పమలు ప్లుమగల్ల సనివారాట్ల త్రిమూర్త
రవాసు యోధనాధిరాజుల భామిను। లక్కలాగ నవీన కట్టు। జరిమన మసంత
సించు టది। స్త్రీయ ముగ్గా దయను చూసారికనిరి ॥ 61

వ॥ తదనంతరంబు వారలనంద ఱుఁ గూడి శ్రీకృష్ణుంగనాసమూహంబుం దుచంద్ర
శాలంబు ప్రవేశించి సత్యభామా ప్రముఖాంత ఃపురకాంతామణి పరివేష్టితయ
గు రుక్మిణీదేవి పదార్పితప్రప్రసంపన్నమ జేసి ప్రాంగణ ప్రముఖ
మ్ము వాసిని జనంబుల జగత్ప్రసన్న పాదారవిందంబులకు సాష్టాంగదం
డవత్ప్రణామంబుల చరించి జ్ఞానంబు నదని ధానంబు నావేష్టించు
నిధి పాలకుల చందంబునఁ జుట్టు ముట్టి ॥ 62

సీ॥ పాంచ వయ్యన నిచ్చె పాంచాల రాట్పుత్రి, భద్రార్ఘ్య మిచ్చె సుభద్ర చేరి
భక్షచందన మిచ్చె బ్రహ్మ వాదనుభార్య, వి డె మిచ్చె ధర్మజుని జాయ।
కసూత్రి పూసె నిర్మంపు బాలి పాండంబు, విరిసరంబుల సంగవి దూరపత్ని
చిలికెఁ బన్నీరంబు చిత్రాంగద సితాభ్ర, మతి భక్తి తోనిచ్చె నయ్యలూచి
లలిసు వాసిను లిటుమంగళ ప్రదంబు। లగు పదార్థంబు లర్పించి పొగడుచుం
డ। వారితోఁ గూడి తక్కిన వారి వారు। లనిరి రుక్మిణి డాసి నెయ్యంబు మా
అ ॥ 63

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

328

శంకరాభరణరాగము. రూపకతాళము

నీరజాతసదనాంగరజ నవరత్నభవన కుందరదనాయతాగ్ర
నిరగ నిరదసన్నిభ వేణీ వారిజనాభునిరాణీ పారావారకుమారి
పరిపాయితాఖిలసూరి హరిగని కటాక్షమున (గాదిలోకములెల్ల
ల సంపద్వితానాలమున నిల్పినపరుసు మాంబకజనని [illegible] మా
కాంతులా నరింతిని, సాకల్యంబుగఁ (దిరువమ్ము) వైకుంఠనివాసినికమా
కాంతాసుగుణాఢ్యనిగనిరగ ధరవెంకటదాస మనస్సరసిజంబున వసిం
చి, దురితంబులు తొలగించు పరంజ్యోతివై వెలది, వారులు ధవసం
బులు సుందరులు నిష్ఠలు మణులు మద్దెలలు రత్నములు కమ్మ విరులు
చక్కని కుసుమాస్త్రవరులు నెడతెగకుండ తృప్తిసరులు వెలగల ముత్తెపుసరులు
గల్గు సునిత్యపచారములుగా గదురు కాంక్షిగ నిరజాక్ష 64

తోహర

అని వినుతింపగ రుక్మిణి నిజవిశ్వాకారముఁ జూపించెన్
గనికరితార్థులై సామనిసమస్త కాంతావళి మోదించెన్
ఆ రుక్మిణి కృష్ణులు నివసించుచు హస్తినాపురంబెల్లన్
భూరిరమ్య వైకుంఠమో యనఁగఁ బాలించె జనులరంజిల్లన్ 265

ఆ॥ వీరివర్తమానవిధారతినుండంగ। హయముతోన పాలచయముతో
తోడ। ప్రద్యుమ్నుండు వచ్చి హస్తినాపురవీధి। నేగుచుండ జనములిట్టుల
నిరి 66

ఉ॥ కౌరవముఖ్యవారిధికిఁ (గమ్మ)వేణ్ణెలుస్న పాండునందనుల్
వీరమహాకమత్స్యము [illegible] వింగలాది యొడబాయక సన్నలం
చూరిమిఁ దమ్ములెల్లప్పుడు, కొల్తురు తమ్ములన్నలట్ల పాం
హారినిబాళిఁ జూచెదర, పోయిటులుండుట వారికే తగున్ 66

ఉ॥ అంతజిలానఁ గవ్వడిము, పాసుణాశ్వాదిధనుర్ధరుండుగా
విందసఖుండు దానవ్వులతో వెల్పులమానవనాథులకీశరం
బందినమాత్ర నిల్చిన బలాధ్యుఁడు ధర్మజుఁ డిట్టి సోదరుం
జెందక యున్న చో యశము చేకురునే జనములనుచుంటిరో 267

తే॥ ధర్మజుండను ప్రాణికి తెండుఘోరి। శాఖభీమప్పు చ్ఛత్రతులు పశాఖలయ్యి।
నాకహాముసను (గు) పుష్పింపు వేకఫలని। చయముగా [illegible] జనములు [illegible] 268

చరమోపాఖ్యానము.

మానినీవృత్తము

వీరధిలోకజనప్రవర్షులనిష్టవధించెననేకులజం
భూరినినిష్టవహుతాశనుఁ డానను సత్పురుషాళిచెఱుంగడపడా
గాఁనదివసుతునిస్థలపుత్రుని పార్థతిసూసునిద్రోణునిగాం
ధారితనూజవితానము నెన్నితం దనమానచలుండుగదా 269

స్రగ్విణీవృత్తము

పంచిత్రై పోరియౌ పార్థుతో భూగో
బృందలాభౌక్షమొచ్ఛలస్వారక్షనే
నందమిర్చిస్పనస్సుఁ డుపార్థుంబువే
స్కందితానీగ నిల్పుం దనుఁబోరుండవే 270

శ్రీ ॥ అనుచుఁ బోరులట్టులాడుచుండఁగఁ బట్టు । రానిసంతసమున రథమునందుఁ । జూరుచుండి వినుచు గాండీవ నిర్ఘోషము । శ్రీజునియా గశాలకుఁ జనినంత 271

సీ॥ వేదిస్థానముఁ గన్నవేదలగతినేఁటి, కోణ్ణగా వెంచిరికొంతమంది
రసవత్తుప్పబింథమారయుపండితునిభంగి, వింతగాఁ జూచిరికొంతమంది
నిష్టాగరిష్ఠుండు నియమంబువర్తించు, నంతగాఁ బాగడిరికొంతమంది
సితలోనఁ జేరిన చెమూచాల్గఁ జూచ్చు, గానిపోయెనేనై రికొంతమంది
తెలఁజేసిరికొందఱాతింగనంబు । లట్టుల తనుఁ జేయువారలనాదరించి
ఫల్గునుఁడు ముందు గుక్కొలెపతికోమ్ముక్కై । ధర్మజునిపాదములకువం
దనము సేక్కి 272

తోమర

తనకు మ్రొక్కినిలబడ్డవేళనిధర్మజుఁడుక్రొఁగిలించి
మనము మచ్చిరాయువుగాఁ నీగురుప్రేమంబుతో దదీవించి 273

వ ॥ ఇట్లనియె 274

కమాచిరాగము. మిశ్రజాతి

కంటినేటికి నెపోరాగయొనాజ్ఞకానినుఁ గగంటిగ బంటువైనవుం
డగానా, వంటివానియస్పసమితిమిన్నంటవేలనన నీవుమునుచా, గంటికే ఖాండవ
ముగాలిచి, వింటినోలలుమీటియూతె అగంటిబారులఁ దోలితివవేగంటిచేసి
కంటిచేఁ గొకొంటిమెప్పునీవెంకటుబాబునిని, జంటయై రక్షించుమత సుగకంటి

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

నికరమటంచు చెప్పఁగఁ దగుఁ 75

వ॥ తెండి యునదియును దాంబు జనాంతర సహస్రంబులనైనం దీర్పఁజా లననియు మరాట్పుత్రునకు నపరరాట్పుత్రుండిట్లనియె 76 లనయుమ రాట్పుత్రునకు నమరరాట్పుత్రుండిట్లనియె 75

లనియు మరాట్పుత్రునకు నమరరాట్పుత్రుండిట్లనియె ॥ 75 ధర్మంబుతోఁ బెరిగినాఁడ సీ॥ నీయాజ్ఞఁ దలఁదాల్చి నిఖిలదేశములవ్యసరకవార్యంబుతోఁ బెరిగినాఁడ

నీకొన్నవారి నోడించి చంపకుమన్న నీమాటఁ బట్టి మన్నించినాఁడ

నీ తవాక్యములను సహించి వినని వారి భయపెట్టి తుదకు లోఁబరచినాఁడఁ

బంకజాక్షుని సుప్రభావంబు నీ ధర్మచరితమెల్లెల్లెడఁ జాటినాఁడఁ

త్రిప్పిము ఘోటకము నిటు దెచ్చినాఁడ । వచ్చిరిప్పుడనేక భూవరులు వాహ్య ।

వారు దుష్కర దాల్మిఁ దరువెంచెననినఁ బాంగి । సోదరాన్వితము గధర్మ

సుతుఁడు దేచి ॥ 76

వ॥ తపోనిధానంబగు బకదాల్భ్యునే నేకవిధంబులఁ బూజించినాఁడే

శాఖపతులైన రాజులకు చితసత్కారంబులాచరించి నందలును పాండు

నందనుల ప్రభావంబుగా నియాడిరటు పెమ్మొటబక దాల్భ్యుని తోఁ బా

దరాయణుం డిట్లనియె ॥ 77

ఉ॥ అంబుజనక్షుఘుస్రవిల్యయంబు లనేకముఁ గాంచి పృత్త్యుజ

స్రంబులు లేకగా ధనియ్య మంబు వహించి తపంబానర్చి పీ

తాంబరధారి దివ్యమహిమాతిశయంబు దలోనెఱింగి మో

దంబున గ్రాలు నిన్నుఁ గనిధన్యులమైతిమి మానిచంద్రమా ॥ 78

ఉ॥ నిచ్చలు భూమియందున ననేకవిధాంగములఁ ధరింపు [illegible] చుం

జెచ్చుచుఁ బుట్టుచుం బ్రబల్య హంస్యలోఁ బడికాలము నవ్యధా

పుచ్చుచు మోక్షమార్గమునుఁ బొందని జీవులఁ జూచి చూచి నీ

వచ్చిరు వాండనెవ్వదవ్యటుంచుఁ దలంచితి సంయమీశ్వరా ॥ 79

తోవార

పారాశర్యుని వ్యాధువాక్యములు బ్బకదాల్భ్యుఁడాలించి

మా. రమిన్నిట్లనెనమ్మునీంద్రుతోఁ గాంతతఁ డవ్వ యోజించి

సీ॥ ఆదినారాయణునంశంబు చేనష్ట నష్టలమందు జనించినావు

చింతింపరాని రాశిభూతమైయుండఁ గనెరతి వేదము విభాగించినావు

చరమోపాసనము

పంచమామ్నాయమై పరఁగు వేదితభాగవతదివ్యసంహితను రచియించినావు 331
సకలోపనిషదర్థసారమహాభాష్యసూత్రములాదరించి వ్రాసినావు
విష్ణుభక్తి యెసఁగఁగా వెలయు సత్పుత్రు శుకుని సంతసమునఁగ నాట్కించినావు
మునిస్తుత [illegible]. మాలభవాదినే పత్ర్యము భస్మ(?) కాసుఁ బండితుఁ
దేవవేదవ్యాస శిష్యాంతస్థే ॥ 80

మ॥ బకదాల్భ్యాదులు పంచియుండ్రు [illegible] వాలఖిల్యాదివానరమునీవ గిరి సత్త్రంబులలో విభావరీపతిరతి శ్లోత్రియంబులం బాముకృష్ణగతి వేలయుచుఁ జామోదరాసనాసనుండె యుక్తక్రియ పుణ్యనిరంజనాప్రపంచి సకలమునిగణసవాటుందగు సాక్షవతే యునితోడుండె యునిల్లనియో ॥ 81

తోడిరాగము. మిశ్రజాతి

మునికులోత్తంసా గర్భవాసదా యజ్ఞమూనిగ విను మానసుండగను
మునివృష్టిని, మునులక్షితఁడు మునమూలంగళ్ళసమున ఖజ్జవనము ఖిలనా
ధనము విఘ్ననిధనము పరిచంద్రనమూగా ఘనము తననిలిగాన మూలెన్నఁ
గ్రమనమమల తజ్జవనులునోపరు గ మునిగ అప్రమేయుఁడు సుప్రసిద్ధుఁడు
రుప్రభావుఁడు సప్రకాశుఁడ శోభాయుఁడు లోకప్రియుఁడు లోక
ప్రభుఁడునే దిప్రపంచాదిప్రకరములఁ జెంపుకును దేవప్రభూతు
లంబ్రోవవ సుదేవపత్రియాత్మజుఁడై జనించెను తిప్రమోదముతో
వేంకటాఖ్యప్రకాశామమూలాదరించునట్టి మునిగ 82
మ॥ అవాన్తరంబులకమఢదానంబుఁజెందిన కయోగముత్తుండైల్లనియ 83

మ॥ శ్రుతిశిర్విష్ణు మవారవాస్వమునిసూత్రులన్నియు నిశ్చయము
క్షుతచారిత్రనివాసమూర్తి తక్రపాపురాబ్ధిదారిద్ర్యవి
పతే పాతిగ్రామరచితను తననుగొ పాలావావియుబ్రహ్మమా
గతిఁగన్నట్లు టనే మామా మూర్గదా, కారవ్యగోష్ఠికి బిల్లి ॥ 84
సీ॥ కన్నులుండియు గాపి శాపల్లభుని సుందరాంగంబుఁ గాంచలేనట్టి ఖలులు
చెవులుండి రుక్మిణీధవుని గాథామృతంబు వానంగలేనిని హీనజనులు
పాణులుండియు సత్ప్రభావావృదిశుని బూజింపలేని దుర్భాగ్యజనులు
రసనగల్గియు మురారాతినామంబులే మరకపతి ఉపనిమంద మనుజులు

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

332 శిరము తగ్గియు దేవకీవరకుమారు। పాదముల యందు మోప
నిపాపరతులు। నిలను భారంబుగా నవారలెల్లరని। సకలజంతు
వులనతేని సౌఖ్యమొందు 285

తోహార

నారదుఁ డదివినా వెంచి యాత్మ వీణాతంత్రులు మెరయించి
సారకు నృత్యము సల్పుచుఁ బల్కె సభాసదుల వత్యెంచి
బకదాల్భ్యుఁడు పల్కిన వెలసు చ పాశాఖ్యోంచి వచనంబు
సకలవేదసారంబని తెలియుఁడు సత్యంబిది సత్యంబు 286

తే. గిరవమునుర జస్వలనుఁ గడజాతివానిని। దాఁకుడే షంబడంగుఁబా
ధస్యుచేత। రుక్మిణీపతిభక్తి విరోధియైన। వానినంటినపాపమెట్లనఁ
జెదదు 287

చ. గవరాశి కథలాలకింపక మ్మురారి నుతింపక వాసుదేవసుం
దరచరణారవిందములు ధ్యానము సేయక దుఃఖసత్రిపా
పరతులకన్నమున్ ధనము పానము వస్త్రములీయరాదు మం
దిరములా సంగరాదు విను తింపఁగరాదు మహాత్ములెప్పుడున్ 288

తే. గి చిలువబారులఁ బోలె వెవిత్యింపవలయు। దొంగలనుఁ బోలె వెస్సంటి
లవలయుఁ। దడిపటంబుల చండాలవిడువవలయు। హరిపరాఙ్ముఖుల
నుభక్తులైనవారు 289

[illegible]
[illegible]

వ॥ ఇట్లు వారివారి మహా వేలంబులు దీరునట్లు పరసాలంబంబులాడి శు
భముహూర్తంబున బంగారపు టిటికలతో యజ్ఞవేదినిర్మించి బ దరిపలా శ్వచి
లపాదిర దేవదారుదారువులతో నిరువది యొక్క యూపస్తంభంబులు నిర్మించి
యలంకారార్థంబు గారుడ స్వరయూపంబులనేకము నిర్మించి యూపము
ఖంబున నశ్వార్థంబును నిలిపి దాని చుట్టును ముహూర్తాల పశువులబంధించి
బకదాల్భ్యునివ్యాసశౌనకసాత్యవతేయ చార్వ్యదిగాను వసిష్ఠ వామదే
వ శౌనకాదిమహామునులు బుత్విజులుగా మహరించి విశ్వామిత్ర విభాండ

చరిత్ర మారణహోమము

కా॥ మలయజ విఘ్నసర తతిసాశనమంత్రంబులను స్మరింపనియు [...]
పెంచి సాంగోపాంగంబుగా సభ్యరంబు సమాప్తి నొందించి యజ్ఞంబును గంధర్వులో
కంబుఁ జేరుమనిర వింతసంబోధనంబుచే తదంబులు హటమనగ కుటుంబయు తరిని
సాగరాంతవసుధ నుకృపాత్రమాలా లోచింపుమంతనము పాపవయ పాపపుణ్య నవక్షు
జనసముల ఉండిస్ననియా 90

తే॥ మోక్షదాయకక్షేత్రమా ధరుండు (సంబూనసంబుంఢసార సాసమై
సగంధరు లాకేమలను మాయము) కి నిసనసనుష్య పాకన్న నాడాదవె ఉదరు 91

తే॥ అంత మధ్వరియాగమాంగములు వినసి (సంబూనసు) నధానిత్రసంబాసారి
యం ఉగ్రగలిసెను వతిదివామునితా థ్రి (మయ్యనదిఁగనిసభవారలబ్ర
డెంగ 92

[?]॥ కౌంతేయా ఘ్రజుఁ డరమా। రాంతునకాత్రతు ఫలంబు ఘనులగుమా
నూత। సంతసపడసర్పించెము। రాంతకుఁడుపరిత్రుహి ంచియాసదానవేద్ 93

క॥ యాగమునకుఁ బొంగి మావిరుక్షగంబులుగా నినిలింప వాళిసుమంబులే,
బాహుగ్రసరియించిరియమ్ము రగల్ఖలా స్త్రములు విస్తరించెనభముసన్ 94

వ॥ తదవసరంబున కమనసంకసుం జనకర్తాక్ష పాటుకని ష్టంబులు బ్రాహ్మ
ణులకును మార్గణులకును దానంబుఁ గావించి వెండియు బహువిధ దానం
బులాచరించి భవనంబులాభరణంబులు జీవనధనకనకవస్త్రవాహన[...]
ములాచిబంధుజనులంబా రోచియు బంధుమానుఁ నలాబం తయుఁబ
రాశరుఁసనకు దానంబిచ్చిన నమస్క నిమ్ము మమురలనచ్చు మనిఁబొం
డవాగ్రజునకు విక్రయించి ధనంబుఁదెసుకొని తదయాగ్నంబు కృష్ణులకొసంగ
నటుపిమ్మట సమస్తజనంబులు మాత్రకబంటిగాఁ దినియున్ననిరి 95

సీ॥ జననమాదిగ భూజించిన పదార్థంబులు కంటెనిదే మహానంబుసురుచి।
కరువలిపట్టి పాకమునకంటెను రుచి, రాంతపుత్రుని పరాక్రమము మాడింతె
గాండీవధరు పరాక్రమము మాకంటెయమునిష్ఠి రాజయ ధురాని చయంబె మోఘు
[?] మయస్మమపుత్ర భూరానకమునకంటె (బాంచాలిపతిభక్తి బంధువాదా
మా మొగరాముకంటెన మాతోతన్నలాగ శ్రీకృష్ణు (దాదరించుకృపమావెతిరి
ముగాచూగేచరింప నసుభవించి సుఖించి। నారమనిరి జనులుసాగకలారి 96

సీ॥ విప్రాళి పత్తి[...] యుంచు వేదస్వనములతో, ఘనతపోధనులై నముసులతోడ
లలితహా జుజనులకోలా హలధ్వనులతో, హితవంది మాగధస్తుతులతోడ

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము

నఖిలలోకులకి మనస్నానంబుతో భూదానమ్మున మహోత్సవముల
ననిశంబు జరుగ పుణ్యకథా శ్రవణముతో గజాశ్వ సంపూర్ణ దక్షిణలతోడ
బ్రాహ్మణ వేల్పులకు దయా పూజనతోడ। విమల సంతోషకలిత మహోత్సవముల
తోడ। సంబుధాదుల నికరకాహారసంబు తోడ। గరము రాణించె ధర్మ
భూవరసవంబు॥ 97

తే॥ స్వల్పసాధ్యప్రదంబైన స్వర్గమిచ్చు। నట్టి హయమేధ సవనంబు యాగ
భోక్త। యైన శ్రీకృష్ణదేవుఁ డంతఁ గరగించు। కతన మోక్షప్రదంబయ్యె నగ
కులకును॥ 98

వ॥ ఇవ్విధంబున యాగసమాప్తి నొందించి యుధిష్ఠిరుండు సకలామాత్యబం
ధుమిత్ర భృత్య పరివార సోదర సహితుండై దేవసేవా పరిపూర్ణుండగు
వాసుదేవునిం గొలుచుచు గరినగరంబునను సుఖంబుండె ననిజైమినిజనమే
జయునకు వినిపించె॥ 99

క॥ ఈ పుణ్యకథ పఠించిన। నే పున్నాతించిన మనుష్యేత్తరి జనముల పా
పములు హాసి సౌఖ్యము। లే పట్టునైన గాంతు రిది నిక్కముగన్॥ 100

కల్యాణరాగము - ఆదితాళము

మంగళము శ్రీమన్నారాయణ దేవ నిశము జయ
మంగా. అంగజజనక భుజంగతల్ప కవి హంగతురంగ శుభాంగ హరి
జయ మంగళ। క్షీరసాగర గోచర పాప సంహార మునిజనాధార ధా
రుణీ భారహర జయ మంగళ పంకజబంధు శశాంక విలోచన
వేంకటాఖ్యపాల త్వంక జనిలయ శివంకర భవ నాశంకర రక్షిత్ర శం
కర దనుజ భయంకర కల్యాణ గుణ దాస వశంకర సుగుణాలం
కార హరి మంగళము॥ 101

యుధిష్ఠిరాశ్వమేధము హరికథ సంపూర్ణము

పూండివాండవేణుగోపాలశతకము

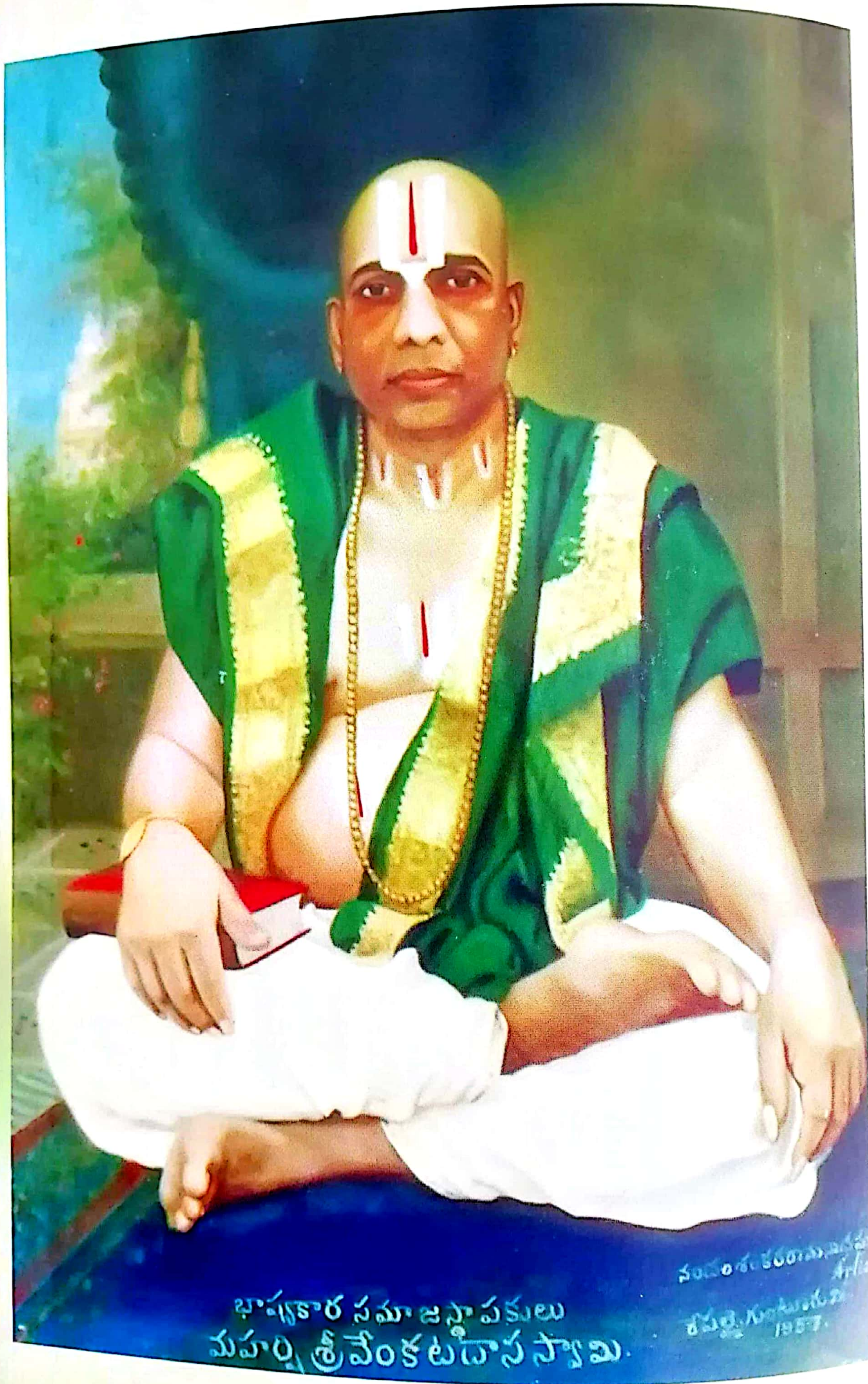
మానినీపంచబాణాయ తేనే నమోస్తు । ధనదైన్యవినాశాయ తేనే నమోస్తు ।। వఙ్కితవిలాస శ్రీ పూండివాండవాసగ వేణు ।। 99

సిగనోపికాంబరాయ గోవర్ధనధరాయ, పాపహరాయ తుభ్యం నమోస్తు వసుదేవతనయాయ రసికాగ్రగణ్యాయ, బాలకృష్ణాయ తుభ్యం నమోస్తు దేవతతారిజాతాయ, జితశత్రునికరాయ, భక్తవత్సలాయ తుభ్యం నమోస్తు నవనీతచోరాయ సవనాయ, దుష్టవినాశనాయ తుభ్యం నమోస్తు పతితజనపావనాయ తుభ్యం నమోస్తు, భద్రనిచయప్రదాయ తుభ్యం నమోస్తు ।। వఙ్కితవిలాస శ్రీ పూండివాండవాసగ వేణుగోపాల జగత్పవిత్రశీల ।। 100

పూండివాండవేణుగోపాలశతకము
సంపూర్ణము

శ్రీరామ సర్వ [illegible] భగవతే [illegible] శ్రీరాముల

నమః శ్రీ రామాయ శ్రీ రామాయ శ్రీ రామాయ శ్రీ రామాయ శ్రీ రామాయ

భాష్యకార సమాజ స్థాపకులు
మహర్షి శ్రీ వేంకటదాసస్వామి గారు